

LOJİSTİK YÖNETİMİ ve E- TİCARET UYGULAMALARI

Doç. Dr. Özgür ÇENGEL
İstanbul Ticaret Üniversitesi
Öğretim Üyesi

Eğitmen Bilgileri

- Özgür ÇENGEL
İstanbul Ticaret Üniversitesi
Ticari Bilimler Fakültesi
 - 0-212-553-94-22/285
 - 0-533-241-92-62
 - ocengel@iticu.edu.tr
 - www.ozgurcengel.com

Lojistik Yönetimine Giriş- Temel Kavramlar ve Uygulamalar

- Lojistik (doğru ürün, doğru zaman ve doğru yer)
- Tedarik Zinciri Yönetimi ve Satın alma
- Taşımacılık
- Depolama- Stok Yönetimi
- Gümrükleme

Lojistik-Tanımlar

- Lojistik; mal ve hizmetlerin, hatta bazen de insanların organize biçimde bir yerden başka bir yere hareket ettirilmesidir.
- Lojistik; bir dağıtım kanalının, tedarikçiden son tüketiciye kadar akışının tümü boyunca yönetilmesi felsefesinin bütünleştirilmesidir.
- Lojistik, hammaddelerin kaynaklarından alınarak üretim sürecine taşınması, malların fabrika içinde ve depolar arasında taşınmaları ve tamamlanmış malların depolardan aracılar yoluyla son kullanıcılara ulaştırılması faaliyetleridir.
- Lojistiğin bir başka genel bir tanımı da literatüre "Seven Rs" olarak geçmiş olan Yedi Doğru "7D" tanımıdır. Yani; doğru ürünün, doğru miktarda ve doğru şartlarda, doğru yerde, doğru zamanda, doğru müşteride, doğru maliyette olmasını garantilemektedir. Lojistiğin tüm amacı elde edilebilirlik sunmaktır.

LOJİSTİK...

Müşterilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere, ham maddenin başlangıç noktasından, ürünün tüketildiği son noktaya kadar olan tedarik zinciri içindeki malzemelerin, hizmetlerinin ve bilgi akışının etkili ve verimli bir şekilde, her iki yöne doğru taşınmasının ve depolanmasının planlanması, uygulanması ve kontrol edilmesidir.

CLM 2002 (Council of Logistics Management)

Tedarik Zinciri Yönetimi

Tedarik zinciri yönetimi, bütün olarak tedarik zincirinin ve birim şirketlerin, uzun dönem performanslarının arttırılması amacıyla, bir kurum içindeki iş kolları arasında, bilinen iş fonksiyonlarının ve aralarındaki uygulamaların sistematik ve stratejik koordinasyonudur.

CLM (Council of Logistics Management)

Tedarik ve Lojistik Yönetimi Felsefesi

- Üretimi düzenli şekilde gerçekleştirecek kesintisiz malzeme, servis ve bilgi akışını gerçekleştirmek
- Envanter maliyetlerini ve kayıpları minimize etmek
- Ürünün kalitesini korumak
- Güvenilir tedarikçiler bulmak ve korumak
- Temin edilen materyalleri ve servisi standart hale getirmek
- Gerekli olan materyalleri ve hizmetleri en düşük maliyetle sağlamak
- Kurumun pazarlık ve rekabetçi gücünü yükseltmek
- Kurum içindeki diğer gruplarla iyi ilişki kurmak
- Minimum idari giderlerle çalışmak

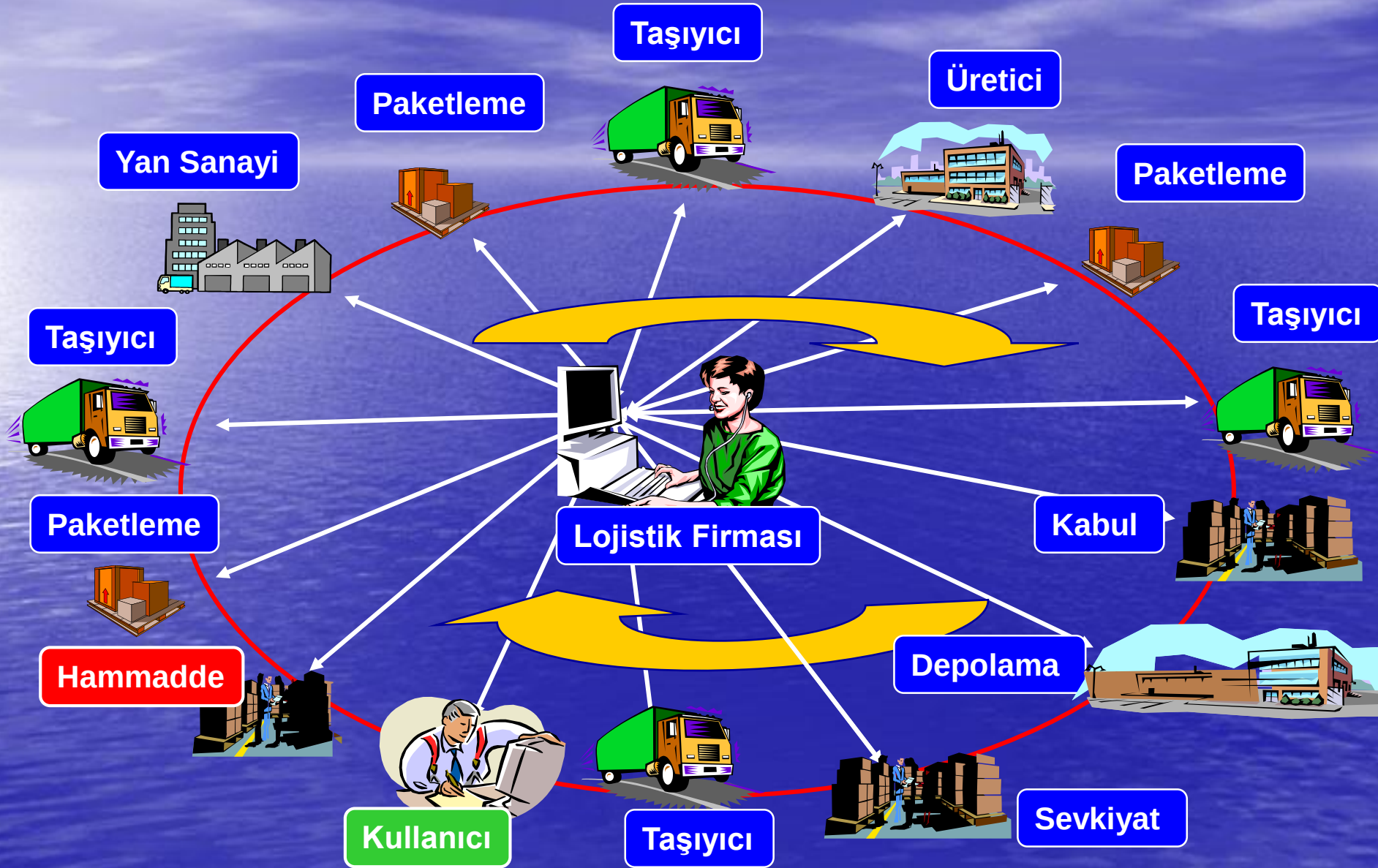
Lojistik unsurları

- **Nakliye Uzak taşıma (Kara - Su - Demir - Boru - Hava)**
 - - Büyük ölçekli komple
- **Nakliye Kısa taşıma (Karayolu)**
 - - Orta ölçekli
- **Nakliye Yakın taşıma (Kargo- Bölge Dağıtım)**
 - - Paket ölçüsünde
- **Depolama (Gümrüklü-Gümrüksüz)**
- **Gümrükleme**
- **Değer yaratıcı işlemler**

Taşımacılık Türleri ve Rota Belirleme

- Karayolu Taşımacılığı
- Demiryolu Taşımacılığı
- Denizyolu Taşımacılığı
- Havayolu Taşımacılığı
- Boru Hattı Taşımacılığı

LOJİSTİK YÖNETİMİ

Lojistik Algılaması

- Nakliye
- Depolama
- Gümrükleme
- Dağıtım
- Değer yaratıcı aktiviteler

tek başlarına LOJİSTİK DEĞİLDİR

- Lojistik, birbirine değen en az üç tedarik zinciri operasyonunun kontrol altında yerine getirilmesini gerektirir.

Temel İlkeler

- Türkiye’de lojistik sektörünün gelişimi
- 1980 sonrası taşımacılık sektörü
- Gümrük Birliği ve AB uygulamaları
- Lojistik ve Tersine Lojistik
- Tam zamanında lojistik ve tedarik süreçleri
- Küreselleşme ve Küresel tedarik politikaları
- Maliyet Yönetimi

Dünyada gelişmekte olan 3 işkolu

- LOJİSTİK!!!
- İletişim
- Gen teknolojileri
- **Gelecekte kurumların rekabeti ürettikleri ürünlerde veya tüketilen ülkelerde değil, kullandıkları tedarik zincirleri arasında olacaktır**
-
- **Professor Martin Christopher,**
- **Cranfield University, U.K.**

Lojistiğin Gelişimi

- Lojistiğin , bir bilim olarak dikkatleri üzerine çekmeye başlaması, **1900'** lerin başlangıcında, tarımsal ürünlerin taşınması ile olmuştur.
- Lojistik konusunda ilk metin, **1960'** ların başında ortaya çıkmıştır. Amaç: Şirketlerin işletme verimliliğini geliştirmek
- **1970'** lerde artan faiz oranları ve enerji maliyeti ile, lojistik önemli bir maliyet kalemi olarak daha fazla ilgi çekmiştir
- Lojistik konusunda artan odaklanma, **1970' lerin sonunda, 1980' lerin başında** taşımacılık endüstrisinin yeniden düzenlenmesi ile olmuştur. Bu, şirketlere çeşitli seçenekler sunmuştur ve taşıma şekilleri arasındaki rekabeti arttırmıştır.
- **1991'de** lojistiğe en önemli örnek : 1.Körfez Savaşı
- **2000'**li yıllara geldiğimizde ise;

Devam,,,

- Lojistik sektörünün bir vizyonu olmalı
- “Küresel lojistik firmaları ile rekabet edebilecek seviyeyi aşmak”
- Bu vizyon için bir misyon yani yol planı olmalı
- “İmalat ve dış ticaret sektöründe hizmet alan kuruluşların stratejik iş birliği çerçevesinde lojistik hizmetlerini bu amaçla kurulmuş Lojistik hizmet üreten kuruluşlara devretmelerini sağlamak”
- Bu misyon için hedefler olmalı
 - “Verimli hizmet verebilecek yatırıma ve alt yapıya sahip olmak”
 - “Hizmetleri yaygınlaştırıp, ölçekleri büyütüp ekonomi yaratmak”
 - “Kaliteli hizmet verecek bilgi ve kontrol sistemine sahip olmak”
 - “Stratejik iş birliğine uygun anlaşmalarla çalışmak”
- Bu hedefler için stratejileri belirlemek gerekir
- “ ??????? ”

Lojistik Sektöründe Fırsatlar

- **Komşu ülkelerdeki tüketimin artacak olması**
 - -Irak
 - -CIS Ülkeleri
 - -Bulgaristan, Romanya
 - -Karadeniz ekonomik iş birliği
- **GAP Projesi**
- **Avrupa-Asya taşıma hatları**
 - -TRACECA (Avrupa Kafkasya Asya)
 - -Tuna Karadeniz projesi
 - -TEN (Trans European Network)
- **Kombine taşımacılık**

Lojistik Sektöründe Durum...

Gelişmekte olan ülkelerde lojistik hizmetler yeteri kadar verimli sunulamamaktadır. Az gelişmiş ülkelerde lojistik maliyetler GSMH'nın % 30 una kadar çıkabilmektedir.

- Yüksek faiz oranları ve enflasyon
- Düşük rekabet seviyesi
- Pazar bilgisi eksikliği
- Yetersiz ulaşım ağı ve iletişim alt yapısı
- Bürokratik uygulamalar
- Küçük coğrafya
- Korunmalı ekonomi
- Küçük ölçekli üretim ve tüketim
- Kara yolu ağırlıklı taşıma
- Ucuz mal üretimi (Tarım, Maden, Ağır sanayi)

Devam,,,

- Tabela değişikliği ile başlangıç
- Küçük ölçekli iş kapasiteleri ve alt yapılar
- Bölgesel kapasite
- Kayıtlı iletişim alt yapısı eksikliği (yokluğu)
- Sinerji yaratacak iş birliği yapılmaması
- Dış kaynaklı bilgilenmeye kapalılık
- Kısa dönemli vizyonlar
- Politika yaratmak yerine kopyalama
- Yetişmiş ve eğitilmiş eleman eksikliği
- Kriz hazırlığı ve yönetimi yapılmaması

Lojistik Problemlere Çözüm Önerileri...

- **Fert başına milli gelir arttıkça ve teknoloji geliştikçe Lojistik oranı düşmektedir**
- **Gelişmiş ülkelerde % 9.5'a kadar inebiliyor**
 - **Ekonominin küreselleşmesi**
 - **Güvenli ekonomi**
 - **Yeterli ve sağlam ulaşım altyapısı**
 - **İleri iletişim sistemleri**
 - **Serbest ekonomi ve rekabet**
 - **Dokümantasyonda standardizasyon**
 - **Yüksek fert başına tüketim**
 - **Küresel üretim**
 - **Demir ve su yolu seçenekleri**
 - **İleri teknoloji üretimi (Elektronik, İlaç, Silah, Sağlık Ekipmanları)**

Ek tedbirler...

- Üretimde uzmanlaşma ve Dış Kaynak Kullanımı
- Lojistik otomasyon ve GPS uygulamaları
- Rota belirleme yöntemlerini uygulamak

3. Parti hizmet Sağlayıcılar

- 1. Parti üretici- 2. Parti Müşteri
- Tedarik zinciri içindeki hareket adımlarının tek tek yönetilmesi yerine, bir süreç yönetimi kavramı ile ürün maliyetlerinin düşmesi ve kalitenin artması
- Bu hizmeti bir bütün olarak yerine getirecek bilgi ve kaynağa kendi bünyesinde sahip olmayan kuruluşların bunun tamamını ya da bir kısmını yürütecek üçüncü partilerden destek araması, outsourcing
- Daha önce nakliye, depolama ve dağıtım şirketi olarak bilinen şirketlerin üçüncü parti lojistik hizmeti sağlayıcıları olarak yeniden yapılanmaları. Re-engineering
- Bu kuruluşların 1. ve 2. Partiler arasında 3. Parti olarak görev alması

Devam,,,

- Şirketler, Lojistik sürecindeki adımları tek tek yönetmek yerine, bütünsel lojistik süreci yaklaşımı ile maliyetleri düşüreceklerini ve kaliteyi artıracaklarını görmüşlerdir.
- Lojistik hizmetlerini bütün olarak yönetmek için gerekli bilgiye ve kaynağa kendi bünyesinde sahip olmayan pek çok şirket, lojistik proseslerinin tamamını ya da bir kısmını yürütecek üçüncü partilerden destek aramaya başlamıştır.
- Bu aşamada daha önce nakliye, ulaşım ve dağıtım şirketi olarak bilinen şirketler üçüncü parti lojistik hizmeti sağlayıcıları olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

Devam,,,

- *En uygun üçüncü partinin seçilebilmesi için;*
 - - Şirket'in içinde bulunduğu durum analiz edilmeli
 - - Lojistik ihtiyaçları belirlenmeli
 - - Üçüncü partiden beklentiler ortaya konulmalı
 - - Olası üçüncü partilerin yönetim tecrübeleri ve mali durumları incelenmeli
 - - Şirketlerin tecrübelerinin yanısıra satınalma, depolama, sevkiyat gibi lojistik operasyonları, idari fonksiyon uygulamaları, personel gelişimi ve bilgi teknolojileri de incelenmelidir.

Devam,,

- Karayolu alt yapısının sağlanması
- Liman yatırımları
- Demir yolları yatırımları
- İletişim alt yapısı
- Teşvikler
- Bürokrasinin azaltılması
- Ölçeklerin büyütülmesi
- Kalifiye eleman yetiştirilmesi

Lojistik maliyetler

- Taşımacılık giderleri
- Depolama giderleri
- Stok taşıma maliyetleri
- Sipariş giderleri
- İdari giderler

Diğer Lojistik maliyetler

- Navlun, sigorta, gümrükleme, ara taşıma maliyetleri,
- Depolama maliyetleri,
- Bozulma, hasar ve kayıp maliyetleri,
- Geç teslimat maliyetleri,
- Hata, ceza maliyetleri,
- Bilgi sistemleri / Bilgi iletişim maliyetleri,
- Personel maliyetleri,
- Optimum olamayan sipariş miktarları maliyetleri,
- Stok bulundurma maliyetleri,
- Atıl kapasite (depo, taşıma aracı, vd.) maliyetleri.

Devam,,,

- Araştırma ve geliştirme maliyeti
- Üretim ve imalat maliyeti
- İşletim ve bakım maliyeti
- Sistemin yeniden değerlendirme ve envanterden çıkarma maliyeti

Türk Lojistik Endüstrisi SWOT Analizi

■ Güçlü Yönler

- Bölgesel ve uluslar arası ticaretin gelişmesi nakliye ve lojistik hizmetlerde artış yaratıyor
- Ticari işlemlerdeki bölgesel kolaylıklar müşteri talebini arttırıyor

■ Zayıf Yönler

- Bölgesel taşımacılığın zayıf olması ve lojistik iş tecrübesi yetersizliği
- Taşımacılık alt yapısındaki sorunlar (trafik, bozuk yollar)
- Küçük ölçek yüzünden yüksek lojistik maliyetler

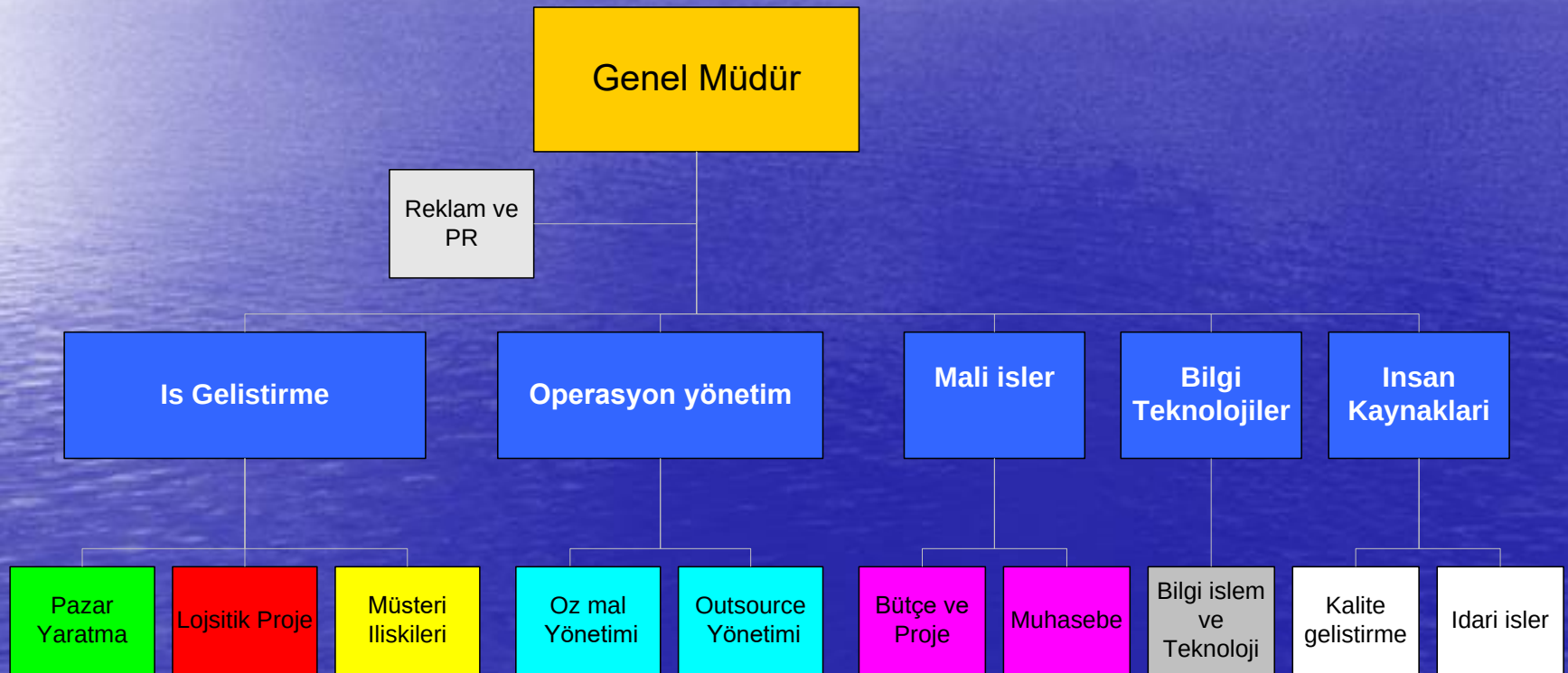
■ Fırsatlar

- Yerli ürünler için rekabet avantajı yaratılması
- Daha kontrollü taşıma, işlem, paketlenme ve dağıtım yapılması
- Ticaretin serbestleşmesinde fiili uygulamaların kolayca temini

■ Riskler

- Düşük değerli mal ihraç edilmesi
- Mevsimsel değişiklikler yaşanacaktır
- Ürünlerin ithal ikamelerinin kolayca bulunması söz konusu olacaktır
- Gümrük koruma duvarları, kotalar ve yüksek taşıma maliyetleri

Lojistik Organizasyon Yönetimi

Dış kaynak Kullanımı

Şirketlerin kendi ana faaliyetlerine daha fazla odaklanmak, maliyetlerini azaltmak, ilgili tedarikçilerin gücünden yararlanmak, pazara erişim hızını yükseltmek, amaçlarını gerçekleştirmek ve müşteri hizmet kalitelerini arttırmak için mevcut faaliyetlerini ilgili varlıkları ile birlikte 3. bir kuruluşa devretme işlemidir.

Dış Kaynak Kullanma Nedenleri

- Her türlü kaynağımızı ana iş konumuza yoğunlaştırıyoruz
- Ölçekleri büyütüp ekonomi yaratıyoruz
- Yer ve kapasite kazanıyoruz
- Lojistikteki son teknolojileri ve uygulamaları kullanıp daha iyi servis alıyoruz
- Servis verimini arttırıp iş gelişmesi yaratıyoruz
- Müşteri memnuniyetini arttırıyoruz
- Değişen şartlara daha kolay uyum sağlayabiliyoruz
- Gelir getirmeyen yatırımımız geri dönüyor
- Tecrübemiz yetersiz
- İşçi problemleri azalıyor
- Bilgi akışını arttırıyor ve daha iyi raporlama alıyoruz
- Benchmarking yapabiliyoruz

Dış Kaynak Kullanma Amaçları

- **Maliyet İndirimi**
 - - Ana faktör malın satış fiyatı üzerindeki lojistik giderleri azaltmak
 - - Ödemelerin belirlenmesi ve sabit maliyetler haline gelmesi
- **Daha iyi performans elde edilmesi**
 - - Daha iyi kontrol sistemleri
 - - Daha iyi araçların kullanılması
 - - Daha iyi ölçümleme
 - - Müşteri tatmininde artış
- **Esneklik**
 - - Operasyonların değişkenliğinin artması
 - - İş hacmindeki sapmaların etkisinin azalması
 - - Mevsimlik etkisi
- **Hız**
 - - Daha süratli operasyonlar
 - - Otomatik bilgi akışı

Lojistik Yönetiminde Kullanılan Yazılımlar

- Kurumsal kaynak planlama yazılımı (ERP),
- Depo yönetim sistemleri (Warehouse Management System - WMS)
- Nakliye yönetim sistemleri (Transportation Management System - TMS)
- İleri planlama Sistemleri (Advanced Planning and Scheduling – APS)
- Uydu araç takip sistemleri,
- Sipariş sistemleri,
- Veri tabanı yönetimi ve veri sondajı sistemleri,
- Elektronik veri değişimi (EDI),
- Intranet ve Extranet,
- POS takip sistemleri ve
- Web tabanlı kataloglar
- Operasyonel programlar

Başarılı Lojistik Yönetimi İçin...

- Tedarik zinciri optimize edilmeli,
- Tedarik zinciri süresince sevkiyat, depolama ve dağıtım hizmetleri verilmeli,
- Depolama ve dağıtım merkezi faaliyetleri kapsamında, müşterilere değer katan hizmetler sunulabilmeli,
- Müşterilere ve sektörler için özel sevkiyat, depolama ve dağıtım merkezi hizmetleri çözümleri geliştirilebilmeli,
- Sunulan operasyonel hizmetlerin verimlilikleri takip edilebilmeli,
- Şirket içinden toplanan müşteri, rakip, sektör bilgileri kurumsal bilgi haline getirilebilmeli .
- Diğer operasyonel ve muhasebe sistemleriyle olan entegrasyonlar sağlanabilmelidir